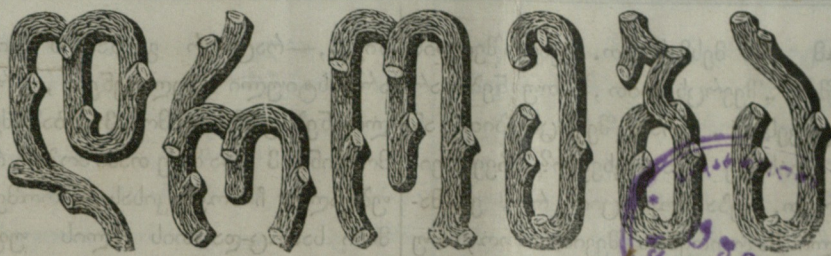

„დროების“ რედაქცია—სასახლის ქუჩაზე, დ. სა-
რაფოვის სახლში.

ხელის-მოწერა მიიღება თბილისში, რედაქციაშივე
ქუთაისში, ქილაქების წიგნის მაღაზიაში: გარეშე
მცხოვრებთათვის ადრესი: Тифлисъ, ред. „Дროба“

ფასი წლით 9 მ., 11 თვით 8 მ., 50კ. 10 თვით—
8 მ., 9 თვ.—7 მ., 50კ. 8 თვ.—7 მ., 7 თვ.—6 მ.
6 თვ.—5 მ., 5 თვ.—4 მ., 50კ. 4 თვ.—4 მ., 3
თვ.—3 მ., 2 თვ.—2 მ., 1 თვ.—1 მ.

ცალკე ნომერი „დროებისა“ ღირს 5 კაპიკი.

გამოდის ყოველ-ღამე მოსკოვში გარდა.

ფასი განცხადებისა: მეოთხე გვერდზე სტრიქონზე
8 კ., პირველზე 16 კ. სრულად უნდა იქნებოდეს
დი 25 მანათი; პირველი 50 მ., რედაქციაში
ნებისა ითვლება მათგან დაქვრივების ადგილის
ლობაზედ.

თუ საჭიროება მოითხოვს, რედაქცია გააწვინებს და შეამო-
კებს დასაბუთებელ კამოვსაწილ წერილებს. დაუბრუნებელი წერი-
ლებს რედაქცია ვერ დაუბრუნებს ავტორს.

Объявления изъ Россіи, Царства Польскаго и за-
границы принимаются только въ цент. конторѣ объявл.
Л. Мещалъ, Москва, Петровка, № 6.

„დროების“ ფასი მისის პირველიდამ წლის დამლეკამდე 7 მანათი; საფლის მასწავლებელთა- თვის 5 მანათი.

წლით ხელის-მოწერნი ამ წლის ეკვლას ნომრებს მიიღებენ.

ქებისა ნინა გრიგოლის ასული, ალექსანდრე დ. ნიკოლაძის სოლომო-
ნას-ქების ჯონიკუბა გუგუთაძის მწუხარებით აუწყებენ სათესვო და ხაწნობით
პირველი ქმრის და მეორეის მამის

თავადის სოლომონ ბაბრიძის-ძის ლეონიძის

გარდაცვალებას და სოსოკენ მოხმანდეს მასს 1-ს, დიდის 11-ს და სადასოს
6 1/2 საათზე, მანაქიდეზე გალაგინის შროსს ქრესტით და მუსის ბატონის
სახლში და მისის 2-ს დიდის 9 საათზე მიტყაფულის ვასკეხუასზედ ვერის
სასაფლაოს წმ. ნიკოლაზას ეკლესიაში.

(2 1)

საზოგადო წლიური კრება
თბილისის საზოგადო-მამულა ბანკისა

მეორე დღეს, კვირას, საზოგადო
კრებამ მოისმინა და დაამტკიცა ორი
მოხსენება ბანკის გამგეობისა: ერთი
შესახებ ბანკზე დარჩენილი მამულე-
ბისა და მეორე არწრუნისეულ შენო-
ბების შეძენისა.

ბი, მოკლედ შინაარსი პირველ მოხ-
სენებისა: ბანკზედ ეხლა დარჩენილია

მამულები თითქმის 700.000 მანათი-
სა მს მამულები, სულ რომ გაიყი-
დოს, როგორც აქამდე ბანკზე დარ-
ჩენილი გაყიდული მამულებიდან აღ-
მოჩნდა, ბანკი ნახავს ზარალს 150.000
მანათამდე და თუ არწრუნისეულ შე-
ნობებს არ ვიანგარიშებთ, მაშინ ეს
ზარალი ბევრი იქნება. ზამგეობამ ბან-
კისმ წარმოადგინა შემდეგი პლანი
ამ ზარალის დაფარვისა: თუ ბანკის
საქმე იმავე დღეზე იდგება, რა დო-

ბევრი ქართული ოჯახი
(შემდეგი *)

ჩვენ ვუჩვენეთ, რომ ოჯახის მამას
როგორც მთელს ოჯახზედ, ვგრეთვე
თვითეულს წევრზედ ჰქონდა უფლებ-
ა, მას შეეძლო შეიღოს გასყიდვა,
დაგირაგება და სხვ., როცა ამას თხოუ-
ლობდა გარემოება, ოჯახის საჭიროე-
ბა. რა გვარი იყო ეს საჭიროება?—
სხვა-და-სხვა და, რასაკვირველია, უმე-
ტესად ეკონომიური. მაგ., 1774 წ.
ქართველებს ისეთი დიდი ხარჯი და-
ადეს სპარსელებმა, რომ მამები იძუ-
ლებულნი იყვნენ შეიღებინათ გასყიდ-
ნათ ხარჯის გადასახდელად. შეიღოს
გასყიდვა შეიძლებოდა არა თუ მარ-
ტო სისხლში, არამედ ვალშიც⁴⁶.)
მაგრამ ყოველივე ეს მხოლოდ მაშინ,
როცა შეიღო მამის ოჯახში იყო,
ამ ოჯახის წევრად ირიცხებოდა. თუ
ოჯახის წევრი ოჯახიდან გავიდოდა,
ის სპობდა დამოკიდებულებას ოჯა-
ხის მამასთან, მათ შორის მკიდრო
იურიდიული ურთი-ერთობა ირდე-
ვოდა. მაშასადამე, ოჯახური ძალა
მოთავსებული იყო მხოლოდ ოჯახის
ვიწრო წრეში და მის გარეშე მას

მნიშვნელობა არა ჰქონდა. ეს ძალა,
რომელიც, მამის გარდა, უფროს ძმა-
საც ეჭრა, („თუ შეიღო ან მამისა-
გან, ან მისაგან... გასყიდულა... იმას
მამისა და სახლის ვალსა და სარგე-
ბელში ხელი არა აქვს“. მახტ. სამ.
მუხ. რლე) ამოყვანილი იყო ოჯა-
ხის ერთობაზე და ეს ერთობა ხომ
საჭირო იყო თვით ოჯახის არსებობისა-
თვის. ისტორია ამტკიცებს, რომ არც
ერთის ძველი ხალხის ოჯახი არ
არსებობს, თუ მას საფუძვლად არა
აქვს ერთობა, თუ ბურჯად არ უდ-
გია ერთი მთავარი ძალა, რომელიც
ასულდგმულებს ოჯახურს ცხოვრე-
ბას; აქ ცილობა და კამათობა, თუ
კი შეიძლება, მხოლოდ იმაზედ — რა
ადგილი უნდა ეჭიროს ამ ძალას,
როგორ და რანაირად უნდა იყვეს
იგი განსაზღვრული და გასინჯული
ოჯახში. ჩვენშიც ეს ძალა საჭირო
იყო და მოქმედებდა მხოლოდ ოჯა-
ხის სამფლობელოში. მაგრამ ოჯახის
წევრს შეეძლო ეს ძალა თავიდან აე-
ცილებინა. ამ შემთხვევაში იგი სრუ-
ლიად თავისუფლდებოდა ოჯახის მა-
მის გავლენიდან. სომხურმა სამარ-
თალმა იცის ვგრედ წოდებული
აზატობა (როგორც რომში—ema-
ncipatio). აზატობას, რომელიც
წერილით უნდა მოხმდარიყო, ის
შედეგი ჰქონდა, რომ აზატს „მა-
სუკან აღარ შეუძლიან დაპატრონება

ნეზედაც ეხლა არის, ესე იგი მოვე-
ბის მომეტებით დაჰფარავს ახალს მო-
სალოდნელს ზარალს, მაშინ ადვი-
ლად შეუძლიან ბანკს ათის წლის
განმავლობაში დაჰფაროს ეხლა მას-
ზედ დარჩენილი მამულების ზარალი:
მას შეუძლიან წელიწადში მეათედი
ზარალისა, 6000 მანათამდე, მოგები-
დამ გადაიხადოს; მოგებიდამვე დაჰფა-
როს დანარჩენი ნაზარალევის სარგებე-
ლი. ამ გზით ბანკს წელიწადში კიდევ
დარჩება 60,000 — 65000 მანათამდე
ნაღდი მოგება და არ დაბრკოლდე-
ბიან ის საქმეებიც, რომელნიც ამ
მოგებაზედ არიან დამოკიდებულნი.

მეორე მოხსენება, რომელიც არ-
წრუნისეულ მამულს შეეხებოდა, წა-
კითხულ იქმნა ამ მოხსენების შემ-
დეგვე. საზოგადო კრებამ საჭიროდ
სცნო ორივე საგანზედ ლაპარაკი ერთ-
სა და იმავე დროს ყოფილიყო, რად-
გან მათ შორის მკვიდრი კავშირია.

ზედამხედველს კომიტეტს პირველი
მოხსენების შესახებ დაედგინა, რომ
ყოველ წლივ 50% ნაღდი მოგებისა
გადადებულიყო ზარალის დასაფარა-
ვად, ხოლო მეორე მოხსენების შე-
სახებ დაედგინა ხმის უმეტესობით
არწრუნისეულის მამულის სრულ სა-
კუთრებად შექმნა.

ამის წაკითხვის შემდეგ პირველი
წამოდგა თ. დ. ავალიშვილი.

„მე წინააღმდეგი ვარ იმისი, სთქვა
იმან, რომ ზარალი ნაწილ-ნაწილად
დაიფაროს ჩემის აზრით, ბანკი უნდა
ეცადოს საჩქაროდ გაყიდვას მასზედ
დარჩენილი მამულებისა და მასუკან
სრული თავისი მოგება ამ ზარალს
მოანდომოს. ამას გარდა, რამდენა-
დაც მე ვიცი, ბანკი მასზედ დარჩე-
ნილ მამულებს კარგად ვერ უფლიდა;
არ შეადგინა ინსტრუქცია ამ საგან-
ზე, არ გაგზავნა კაცები, რომელთაც
ბანკზე დარჩენის შემდეგ, შეემოწმე-
ბინათ, თუ მამული რა მდგომარეო-
ბაშია, ერთის სიტყვით არ მოიტკა
ისე, როგორც კეთილი მამულის პა-
ტრონი უნდა მოქცეულიყო

თ. დ. სუმბათოვი: ამისთანა მძიმე
საქმის გადაწყვეტა, როგორც არის
ქარვასლისა და სახლის შექმნა ასე
უცებ შეუძლებელია. ამოვიჩიოთ
კომისია, მივანდოთ საქმის განხილვა
და მასუკან დაეადგინოთ ამ საგანზედ
გადაწყვეტილება.

თ. კ. ბეგუთოვი. უკომისიოდ შე-
უძლებელია საქმის გადაწყვეტა. ზამ-
გეობამ წაგვიკითხა ვრცელი მოხსენე-
ბა, ციფრებით თვალეტი აგვიკრელ-

*) იხილეთ „დროება“ № 89.
46) Двор, Грам. Стр. 23, 33, 49 და სხ.

47) С. Муромцевъ, Гражданское Пра-
во Древняго Рима, 83 г. стр. 27—29.

